

- között bekövetkezett módosítások : útmutató az ETO rövidített magyar nyelvű kiadásának használói számára / összeáll. Babiczky Béla. – Bp. : OSZK KMK : OMIKK, 1976.
5. Egyetemes Tizedes Osztályozás : FID Publ. No. 691 / szerk. Babiczky Béla, Schneller Károly. – Röv. kiad. – Bp. : OMIKK : OSZK KMK, 1990-1991. – 2 db; —Utánnyomás: 1993.
 6. Szakkatalógus szerkesztés csoportképzés alapján a közművelődési könyvtárakban / Bereczky Lászlóné és Surján Miklós. – Bp. : NPI, 1968. — (A Könyvtártudományi és Módszertani Központ kiadványai); — Szakkatalógus szerkesztés csoportképzés alapján / Bereczky Lászlóné és Surján Miklós. – 2. átdolg. bőv. kiad. Bp. : OSZK KMK : OMKDK, 1981.
 7. A betűrendes leírókatalógus szerkesztése közművelődési könyvtárakban / Bereczky Lászlóné. – Bp. : NPI, 1974.
 8. ISBD/M : a könyvek nemzetközi szabványos bibliográfiai leírása (1977). — ISBD/G : a nemzetközi bibliográfiai leírás általános szabályai (1979). — ISBD/NBM : a nem-könyv anyagok nemzetközi szabványos bibliográfiai leírása (1980). — ISBD/A : a régi könyvek nemzetközi szabványos bibliográfiai leírása (1983). — ISBD/PM : a nyomtatott kotta nemzetközi szabványos bibliográfiai leírása (1983). — ISBD/S : az időszaki kiadványok nemzetközi szabványos bibliográfiai leírása (1983).
 9. Bibliográfiai: Szeged (1974), Debrecen (1974), Zalaegerszeg (1975); — Helyismereti: Eger (1971), Miskolc (1972), Szentendre (1976, 1986), Kecskemét (1977), Budapest (1982, 1983, 1985), Vác (1994), Sopron (1995).
 10. Harmincéves a KMK / Bereczky László == Könyvtáros. – 39. évf. 9. sz.(1989. szeptember), p. 528.

Emlékeim a KMK-ról

ROMÁN Lászlóné

Román Lászlóné a pécsi Baranya Megyei Könyvtár igazgatója volt 1978 és 1991 között, Szabó Ervin- emlékérmes könyvtáros.

Húsz éve vagyok nyugdíjban, és bár nem szakadt meg a kapcsolat a könyvtáros-társadalommal, különösen pedig a volt munkahelyemmel, mégis sok, saját könyvtáros múltammal kapcsolatos, emlékezésre érdemes esemény kihullott a memóriámból.

Ahhoz, hogy hitelessé tegyem mondandómat, szükségem lenne azokra az írományokra, amelyek a KMK-val és munkatársaival való kapcsolatokat, kapcsolatunkat dokumentálhatnák. Ezek – természetesen – a Megyei Könyvtárban

maradtak, ahol most zajlanak a Tudásközpontba való átköltözés munkálatai, a terep tehát nem alkalmas a dokumentumok felkutatására (talán nem lett volna felesleges összehívni egy memoria-frissítő beszélgetésre az egykori „prominens” kollégákat.)

A negyven évből kb. 35 évet számlál a mi kapcsolatunk. Igazából akkor kezdődött, amikor az Egyetemi Könyvtárban töltött 17 év után belecsöppentem a közművelődési könyvtárügybe.

Úgy emlékszem, hogy az egyetemi könyvtárak körében nem volt olyan ázsiója a KMK-nak, mint a közművelődési könyvtárak világában. Talán, mert az egyetemi környezetben nagyobb volt a szuverenitás? Az is lehet, hogy tévedek, és mindössze arról van szó, hogy a megyei könyvtárba igazgatónak kerültem, és ebből a sarzsiból pedig más kapcsolatok épültek, mint az egyetemiből. Igaz, egy időben az egyetemi könyvtárban igazgató-helyettes is voltam, és ebben a minőségemben – az igazgató helyettesítése címen – sokszor kellett a fővárosba utaznom, de a megbízásaim inkább a minisztériumba, a Kovács Máté-féle tanszékre, a szakterületi központ szerepét betöltő Országgyűlési Könyvtárba és más nagykönyvtárakba szóltak, nem a KMK-ba. Arra sem emlékszem, hogy a KMK munkatársai gyakorta megfordultak volna a Pécsi Egyetemi Könyvtárban. Rémlik, *Papp István* járt ott.

Tapasztalataim szerint a közművelődési könyvtárak körében a KMK-nak fontos szerepe és komoly tekintélye volt. Azt mondhatnám, hogy a szakmai irányítást sokkal inkább tőlük várták a közművelődési könyvtárak, semmint a minisztériumtól. A KMK szakmai tekintélyét emelte, hogy eleget tudott tenni és a gyakorlatban eleget is tett ezeknek az elvárásoknak. Ebben elsősorban az ott dolgozók magas szakmai és általános műveltsége, valamint emberi magatartása játszott szerepet. Gondoljunk vissza: nem kényeztette el a „mezei” könyvtárakat/könyvtárosokat a felsőbbség az odafigyelésével! A KMK munkatársai és a könyvtárosok szakmai/emberi kapcsolatát érzékelni lehetett az országos, regionális vagy éppen helyi rendezvények, tanácskozások (vándorgyűlések, konferenciák, szakmai jellegű tervek, dokumentumok vitája) alkalmával is. Nem emlékszem olyan esetre sem, hogy a KMK ne tett volna eleget a helyi szakmai rendezvényekre szóló meghívásoknak. Summa summarum: a KMK eleget tudott tenni és eleget is tett annak a szerepnek, amelynek eljátszására létrehozták.

Ami a Baranya Megyei Könyvtár és a KMK kapcsolatát illeti: mondhatni kiváló volt! Maximális segítséget kaptunk/kaptam mind a problémáink

megoldásához, mind a kezdeményezéseink kivitelezéséhez. Néhány példa:

Távol álljon tőlem az „előzmények” bírálata, de az igazság az, hogy igen rossz állapotban volt a megyei könyvtár, amikor odakerültem. Az első segítséget a KMK-tól kaptam. Annak érdekében, hogy ne kerüljek az „új seprű jól seper” unszimpatikus szerepébe, eljött hozzánk a KMK-s brigád és állapotfelmérést végeztek. Megállapításaikra hivatkozva könnyebb volt változtatni a megváltozhatatlannak hitt állapotokon, hisz szakmán belüliek, és intézményen kívüliek voltak. Ha jól emlékszem, *Papp István*, *Szente Ferenc* biztosan tagjai voltak a „brigádnak”. Mindenesetre sokáig ennek a vizsgálatnak a megállapításai képezték a hivatkozási alapot a fenntartónál és a munkatársaim körében. Óriási segítség volt ez nekem/nekünk.

Nagy szolgálatot tett a KMK az egész magyar könyvtárügynek a szakmai irányelvek kimunkálásával. Ezek az „*Irányelvek*” – ami a közművelődési könyvtárügyet illeti – a bennük foglalt követelményeket, a könyvtárak működési feltételeit és működési paramétereit tekintve, az akkori feltételek között inkább egy szép vízió volt, semmint megvalósítható szakmai normagyűjtemény. Feltehetően külföldi tapasztalataikat is becsempészték a követelmények közé, csak hogy itt(hon) hiányoztak a külső és belső feltételek. Ennek ellenére az „*Irányelvek*” szerepe a könyvtárügy társadalmi mozgására” fejlődésére gyakorolt hatás szempontjából nagyon jelentős volt. Ezt lobogtattuk, erre hivatkoztunk a könyvtárak fenntartóival vívott harcban (bizony harc volt az) akkor is, ha tudtuk, hogy vajmi kevés esélyünk van a győzelemre. Érvelni lehetett azazal, hogy „nem mi mondjuk, hanem a szakma elméleti krémje, a KMK, hogy milyennek kellene lennie egy közművelődési könyvtárnak”, hogy betölthesse a neki szánt szerepét a közművelődésben.

A nyolcvanas évek meghozták a Baranya Megyei Könyvtár bővítésének lehetőségét. A régi épület szanálásával, új olvasószolgálati szárny és tömörraktár építésével, a szomszédos egyemeletes épület könyvtári célokra történt átengedésé-

vel lehetőséget kaptunk arra, hogy egy korszerűbb megyei könyvtár szolgálhassa az igények magasabb szintű kielégítését. Megint szakmai segítség kellett: felmérni mi nincs, aminek pedig lennie kellene, a lehetőségekkel számolva, milyen ésszerű megoldások/kompromisszumok szolgálnák leginkább a célt, milyen legyen tehát az épület, a berendezés, a belső és külső megjelenés stb. Problémáink megoldására megint a KMK sietett a segítségünkre, elsősorban *Urbán László* és *Papp István*. (Emlékszem, Pista sokat fanyalgott, de közben jó szakmai ötletet mondott, Urbán Laci meg örült, hogy bár szűk területen is, de tervezhetett.) Odafigyelésük kitarított az avatásig.

Óriási szolgálatot tett a KMK a közművelődési és iskolai könyvtáraknak a középfokú képzés évtizedeken át tartó szervezésével, szakmai irányításával. Mindenki emlékezhet rá, hogy a működési feltételek között talán a legsúlyosabb a szakképzett munkaerő hiánya volt. Baj volt az alacsony beszerzési keret, a szűkös helyiség, de könyvtáros nélkül egyszerűen nincs könyvtár. Érdemes lenne az évforduló kapcsán számba venni, hogy a tanfolyamoknak köszönhetően hány fővel gyarapodott a szakképzett könyvtárosok száma. Emlékszem, hogy egy időben olyan magas színvonalú volt a képzés, hogy már-már inkább felsőfokúnak volt nevezhető a

tanfolyam (pl. az egyetemes és magyar könyvtártörténet mellett olvasásszociológiai, olvasáspedagógiai, könyvtárszociológiai, sőt művészet-szociológiai ismereteket is tanultak a hallgatók). Emlékezetem szerint a kilencvenes évek tanfolyamainak volt ilyen „emelt szintű” tematikája. A tanfolyamszervezés lelke *Csapó Edit* volt, aki megszállottan ügyelt a színvonalra.

Van egy érdekes kérdés a „sorvezetőben”, amire csak igazságtalan válasz adható, ebben a tudatban sem akarom megkerülni a választ. Kik voltak azok, akik a KMK „védjegyei” voltak? *Sallai István* (ez természetes), *Papp István* és *Szente Ferenc*. Az ő szerepük vitathatatlan. És a többiek, akik nélkül az említettek szerepe sem lehetett volna kiemelkedő? A KMK gárdája nagyszerű csapat volt, Hogy aztán a csapatépítésben kinek/kiknek milyen szerepe volt, kinek volt „jó orra” arra, hogy egy-egy szakembert beemeljen ebbe a szakmai irányító csapatba, – nem tudom. De abban biztos vagyok, hogy a KMK nélkül a magyar könyvtárügy nem kerülhetett volna az európai élvonalba. Kevés olyan ország volt akkoriban, amelyikről el lehetett mondani, hogy könyvtárai rendszerszerűen működnek. Erről, a magyar könyvtári rendszerről, annak kiépítésében és működtetésében játszott KMK-s szerepről érdemes lenne külön tanulmány írni.

25. kép

KMK-kirándulás Martinba 1976-ban

(Balról: *Tremkó Mária, Pelejtej Tibor, Katsányi Sándor, Bereczky Éva, Sallai István;*

Jobból: *Kövendi Dénes, Cavalloni Gyöngyi, Szente Ferenc, Hölgyesi Györgyi, Papp István, Kamarás István.*)